

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 80 0 P 059335 21 Rev 2
Banjaluka: 30.9.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A.P. i D.P. iz B., koje zastupa punomoćnik B.G., advokat iz B., protiv tuženog K.M. – G.g. d.o.o., Lj. – B., koga zastupa punomoćnik Đ.V., advokat iz B., radi naknade štete, vrijednost spora 31.000,00 KM, odlučujući o revizijama tužitelja D.P. i tuženog izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 059335 20 Gž 3 od 7.4.2021. godine, na sjednici održanoj 30.9.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužitelja D.P. se djelimično usvaja i presuda Okružnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 059335 20 Gž 3 od 7.4.2021. godine djelimično preinačava u dijelu kojim je žalba tuženog usvojena, tako što se obavezuje tuženi da tužitelju D.P. na ime naknade nematerijalne štete na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti bliskog lica, isplati iznos od 10.400,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.7.2019. godine do isplate, te da mu na ime naknade materijalne štete iz osnova izgubljenog izdržavanja isplati, i to za period od 29.7.2011. godine do 1.7.2012. godine mjesečne iznose od po 80,00 KM, a za period od 1.10.2013. godine do 1.10.2014. godine mjesečne iznose od po 200,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na svaki dospjeli mjesečni iznos s tim što će dospjele iznose zajedno sa kamatama isplatiti odjednom po pravosnažnosti presude, te na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 3.685,00 KM.

Revizija tužitelja D.P. se u preostalom dijelu odbija.

Revizija tuženog se odbacuje.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 059335 18 P 2 od 11.7.2019. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužitelja A.P. i D.P. i tuženi obavezan:

da svakom od tužitelja, na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti bliskog lica, isplati iznose od po 13.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.7.2019. godine do isplate,

da tužitelju D.P. isplati iznos od po 250,00 KM mjesečno počev od 29.7.2011. godine do 1.7.2012. godine, a od 1.10.2013. godine do 1.10.2014. godine iznose od po 300,00 KM mjesečno, sa zakonskom zateznom kamatom na svaki dospjeli mjesečni iznos, s tim što će dospjele iznose zajedno sa kamatama isplatiti odjednom po pravosnažnosti presude,

da tužiteljima na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 10.266,00 KM, sve roku od 30 dana po pravosnažnosti presude (stav 1.).

U preostalom dijelu, preko dosuđenih iznosa, tužbeni zahtjev tužitelja je odbijen (stav 2.).

Presudom Okružnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 059335 20 Gž 3 od 7.4.2021. godine, žalba tužitelja D.P. je odbačena i presuda prvostepenog suda, u odnosu na njega, ukinuta u odbijajućem dijelu tužbenog zahtjeva.

Žalba tuženog je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena u dosuđujućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu u odnosu na tužitelja D.P., tako što je tužbeni zahtjev odbijen u dosuđujućem dijelu naknade nematerijalne štete na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti bliskog lica, dok je dosuđena naknada materijalne štete na ime izgubljenog izdržavanja preinačena tako što je dosuđeni iznos od po 250,00 KM mjesečno počev od 29.7.2011. godine do 1.7.2012. godine snižen na iznos od po 50,00 KM mjesečno, a dosuđeni iznos od po 300,00 KM mjesečno za period od 1.10.2013. godine do 1.10.2014. godine snižen na iznos od po 125,00 KM mjesečno, dok su dosuđeni troškovi postupka sa iznosa od 10.266,00 KM sniženi na iznos od 2.780,40 KM.

U preostalom dijelu (odluka o zateznim kamatama na dosuđene iznose), žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda u odnosu na tužitelja D.P., potvrđena.

Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove žalbenog postupka.

Tužitelj D.P. (u daljem tekstu: tužitelj) revizijom pobija drugostepenu odluku u cijelosti zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači i potvrdi prvostepena presuda ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Tuženi u odgovoru predlaže da se revizija tužitelja odbaci kao nedozvoljena ili da se odbije.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači u dosuđujućem dijelu i tužbeni zahtjev odbije.

Tužitelj u odgovoru predlaže da se revizija tuženog odbaci kao nedozvoljena, a ovaj obaveže na naknadu troškova na ime sastava odgovora u iznosu od 1.316,25 KM.

Revizija tužitelja je djelimično osnovana.

Revizija tuženog nije dozvoljena.

Odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP-u), propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi iznos od 30.000,00 KM, odnosno 50.000,00 KM u privrednim sporovima; da u slučajevima kada revizija nije dozvoljena prema odredbi stava 2, stranke mogu podnijeti reviziju ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za

obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito u slučajevima propisanim pod tačkom 1. , 2. i 3. (stav 3.), a stavom 4. je propisano šta treba da sadrži revizija izjavljena pozivom na stav 3 ovog člana.

Kao vrijednost predmeta spora uzima se u obzir vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2. ZPP-u), a kamata, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja se ne uzimaju u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev.

S obzirom da se radi o sporu koje se odnosi na novčano potraživanje, za odluku o dozvoljenosti revizije irelevantna je vrijednost spora označena u tužbi (31.000,00 KM) jer se dozvoljenost revizije cijeni prema vrijednosti pobijanog dijela pravosnažne odluke.

Tužitelj je tužbenim zahtjevom tražio isplatu naknade nematerijalne štete u iznosu od 15.000,00 KM i naknadu materijalne štete na ime izgubljenog izdržavanja „u iznosu od 400,00 KM počev od 29.7.2011. godine pa nadalje...“. Prema tom zahtjevu vrijednost spora je bila veća od cenzusa i iznosila je 39.000,00 KM (15.000,00 KM + 24.000,00 KM tj. po članu 317. ZPP-u 400,00 KM x 60 mjeseci).

U ranijem toku postupka, presudom prvostepenog suda broj 80 0 P 059335 14 P od 8.6.2015. godine tužitelju je dosuđena naknada nematerijalne štete u iznosu od 13.000,00 KM i materijalna šteta u ukupnom iznosu od 6.350,00 KM (tj. 250,00 KM x 11 mjeseci = 2.750,00 KM + 300,00 KM x 12 mjeseci = 3.600,00 KM), tj. ukupni iznos štete od 19.350,00 KM. Preko dosuđenog iznosa zahtjev za naknadu nematerijalne štete (za iznos od 2.000,00 KM) i zahtjev za naknadu materijalne štete (preko 6.350,00 KM do utuženog iznosa), zahtjev tužitelja je odbijen.

Prvostepenu presudu od 8.6.2015. godine žalbom je pobijao samo tuženi, a presudom drugostepenog suda je žalba usvojena i prvostepena presuda ukinuta u dosuđujućem dijelu i u tom dijelu vraćena na ponovno suđenje.

U postupku ponovnog odlučivanja, prvostepeni sud donosi presudu broj: 80 0 P 059335 18 P 2 od 11.7.2019. godine i sudi identično kao po presudi od 8.6.2015. godine, a drugostepeni sud presudom broj: 80 0 P 059335 20 Gž 2 od 25.8.2020. godine, odlučujući sada o žalbama stranaka, usvaja žalbu tuženog i preinačava prvostepenu presudu u dosuđujućem dijelu i u tom dijelu odbija tužbeni zahtjev, dok žalbu tužitelja odbija i prvostepenu presudu potvrđuje u odbijajućem dijelu.

Nakon što je presudom ovog suda broj 80 0 P 059335 20 Rev od 14.12.2020. godine usvojena revizija tužitelja i spis vraćen drugostepenom sudu na ponovno suđenje (revizija tužiteljice A.P. je odbačena kao nedozvoljena), drugostepeni sud presudom od 7.4.2021. godine žalbu tužitelja odbacuje i presudu prvostepenog suda ukida u odbijajućem dijelu tužbenog zahtjeva.

Odluka drugostepenog suda je u tom dijelu pravilna jer se radi o presuđenoj stvari, s tim da je u tom dijelu saglasno odredbi člana 67. stav 1. tačka 4, člana 196. stav 2. i člana 224. stav 1. tačka 4. ZPP-u, trebalo izrekom drugostepene presude tužbi odbaciti na što pravilno ukazuje i revizija tuženog, ali ne i kada smatra da se revizija tužitelja treba odbaciti kao nedozvoljena jer ne prelazi zakonom propisani cenzus iz člana 237. stav 2. ZPP-u. Pitanje presuđene stvari tiče se osnova potraživanja, a ne vrijednosti pobijanog dijela pravosnažne presude u smislu utvrđenja cenzusa za dozvoljenost revizije.

Žalbu tuženog je drugostepeni sud djelimično usvojio i prvostepenu presudu preinačio u dosuđujućem dijelu tako što je zahtjev za naknadu nematerijalne štete u cijelosti odbio, dok je dosuđenu naknadu materijalne štete snizio sa iznosa od 250,00 KM na iznos od 50,00 KM, a iznos od 300,00 KM na iznos od 125,00 KM.

Slijedi da kada je u pitanju revizija tužitelja, vrijednost pobijanog dijela pravosnažne odluke predstavlja odbijajući dio zahtjeva za naknadu nematerijalne štete (iznos od 15.000,00 KM) i odbijajući dio zahtjeva za naknadu materijalne štete koji predstavlja razliku između utuženog iznosa (obračunat u iznosu od 24.000,00 KM po članu 317. ZPP-u) i dosuđenog iznosa od 2.050,00 KM ($50,00 \text{ KM} \times 11 \text{ mjeseci} = 550,00 \text{ KM} + 125,00 \text{ KM} \times 12 \text{ mjeseci} = 1.500,00 \text{ KM}$) i iznosi 36.950,00 KM ($15.000,00 \text{ KM} + 24.000,00 \text{ KM} - 2.050,00 \text{ KM}$).

Kada je šteta nastala u vezi sa opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, štetnik odgovara po načelu uzročnosti (član 173. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni glasnik SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 i „Službeni glasnik RS“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04- u daljem tekstu: ZOO-a), tako da se smatra da šteta potiče od te stvari, odnosno djelatnosti, izuzev ako se dokaže da ona nije uzrok štete.

Za štetu od opasne stvari odgovara njen imalac, a za štetu od opasne djelatnosti lice koje se njome bavi (član 174. ZOO-a). Imalac stvari oslobađa se odgovornosti ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenog ili trećeg lica, koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti (član 177. stav 2. ZOO-a).

Pravilan je stav nižestepenih sudova da se odgovornost tuženog za nastalu štetu treba cijeliti po principu objektivne odgovornosti jer se bavi opasnom djelatnošću (punjenje boca butan propan gasom i kiseonikom). Kada je šteta posljedica opasne djelatnosti štetnik odgovara po načelu uzročnosti tako da se smatra da ona potiče od opasne djelatnosti, pa oštećeni ne mora dokazivati da je štetnik kriv za štetu već je dovoljno da dokaže da pretrpljena šteta potiče od opasne djelatnosti. Ove odgovornosti se štetnik (ovdje tuženi) može osloboditi ako dokaže da je šteta nastala isključivom radnjom oštećenog ili trećeg lica koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti.

Po ocjeni ovog suda pravilnim se ukazuje zaključak drugostepenog suda da, u konkretnom slučaju, postoji doprinos prednika tužitelja nastanku štete i da ima mjesta primjeni odredbe člana 192. ZOO-a, s tim da se revizijom tužitelja osnovano ukazuje da je ta odredba pogrešno primjenjena u odnosu na utvrđeno činjenično stanje.

Pri utvrđenju mjere uzročnog doprinosa svakog od učesnika u štetnom događaju, potrebno je sa posebnom pažnjom ocijeniti ne samo sve okolnosti pod kojima je došlo do štetnog događaja, već naročito strogost pravila kojih se svaki od učesnika štetnog događaja mora pridržavati u izvršavanju svojih obaveza, te izvidjeti značenje tih pravila na cjelokupni proces punjenja boca koji se priključuju na liniju punjenja, a posebno uzročni značaj kršenja propisanih procedura postupanja svakog od učesnika.

Ocjena drugostepenog suda da se radi o jednakim omjerima doprinosa (po 50 %), obrazložena je time da je prednik tužitelja bio obučen za poslove punioca plinskih boca, da je znao da se reversna boca ne smije puniti prije komisijskog pregleda i da se boca narandžaste boje ne smije priključiti na liniju za punjenje kisika.

Pravilnikom tuženog o prijemu boca tehničkih gasova u punionici od 20.6.2000. godine, propisano je (član 4.) da radnik u proizvodnji ima obavezu da zaprimljenu bocu vizuelno pregleda i ustanovi da li ispunjava uslove iz člana 3., te u ovisnosti od toga da li ispunjava ili ne propisane uslove radnik u proizvodnji preduzima dalje radnje (po članu 5. boce koje ispunjavaju uslove ostavlja na predviđeno mjesto za praznu ambalažu, a po članu 6. boce koje ne ispunjavaju propisane uslove obilježava samoljepljivom trakom i odvaja na mjesto predviđeno za neispravne boce). Članom 9. stav 1. je ustanovljena obaveza radnika u proizvodnji da obrati pažnju na boju sudova pod pritiskom koja služi za raspoznavanje vrste gasa kojom je sud napunjen, i to: za acitilen (bijela), kiseonik (plava), za sve ostale nezapaljive gasove (tamno siva) i za sve ostale zapaljive gasove (žuta). Zabranjeno je staviti u promet sud ako na njemu nije bojom označena vrsta gasa (stav 2.).

Pravilnikom tuženog o primopredaji boca za tehničke gasove koje dolaze sa terena od 30.12.2000. godine, članom 18. propisana je obaveza radnika u proizvodnji da prilikom prijema boca od vozača ili magacionera istu vizuelno pregleda i ustanovi da li ispunjava propisane uslove, a članom 19. da po okončanju vizuelnog pregleda odvoji boce po vrsti gasa i ostavi ih na mjesto predviđeno za praznu ambalažu.

Pregled reversnih boca (boca sa terena) vrši nadležna komisija tuženog svaki dan i to dva puta dnevno, u 8:00 i u 15:00 sati (član 21.). Prema članu 25. puniti se mogu samo sudovi koji su pregledani i ispitani i kojima nije istekao rok redovnih pregleda, i to gasom za koji su namjenjeni (član 26.).

Punjenje reversnih boca je dozvoljeno samo poslije komisijuskog pregleda (član 30.).

Prema Zapisniku o izvršenoj vanrednoj inspekcijskoj kontroli koga je sačinio nadležni inspektor Uprave – Inspekcija rada B., broj: ... od 1.8.2011. godine, sačinjen povodom štetnog događaja od 29.7.2011. godine, eksplozija sporne boce desila se na kraju rada treće smjene oko 5:15 sati (tačka 3.1). U trećoj smjeni su radili pokojni M.P., kao radnik u proizvodnji i punionici i drugi povrijeđeni radnik R.Č., kao vođa smjene raspoređen na poslove radnika u proizvodnji i punionici (tačka 4.5.). Njihovo radno mjesto je u opštim aktima tuženog određeno kao radno mjesto sa povećanim rizikom (tačka 2.3.).

Iz nalaza vještaka i drugih materijalnih dokaza proizilazi utvrđenim da je sporna boca čija je eksplozija uzrokovala smrt M.P., dopremljena kao reversna boca iz DC T. dana 28.7.2011. godine poslije 15 sati i da se radilo o boci narandžaste boje.

Treća smjena je započela sa radom u 23 sata dana 28.7.2011. godine, a sporna boca se u jutarnjim satima narednog dana (29.7.2011. godine) našla na liniji za punjenje kiseonikom. Eksplozija sporne boce desila se na kraju rada treće smjene oko 5:15 sati.

Prema navedenim pravilnicima tuženog, reversna boca zaprimljena poslije 15:00 sati morala je da se nalazi odvojeno u posebnom za to namjenjenom prostoru i nije smjela da se stavlja na liniju punjenja bez prethodnog pregleda nadležne komisije, koji pregled se najranije mogao izvršiti 29.7.2011. godine u 8:00 sati.

Dakle, sporna boca pod uslovom da je ispoštovan postupak propisan pravilnikom nije smjela da se 29.7.2011. godine, u radno vrijeme treće smjene, nalazi u traci za punjenje (kiseonikom ili butan propan gasom), neovisno od toga što je vizuelnim pregledom ustanovljena njena ispravnost (baždarena u propisanom roku, ispravan ventil, boca nije

korozivna niti oštećena, ima postolje na kome stoji, nije farban niti naduvana ili udubljena, niti je popravljana zavarivanjem ili tvrdim lemljenjem). Reversna boca koja je eksplodirala bila je narandžaste boje, a ne boje koja je propisana članom 9. Pravilnika o prijemu boca tehničkih gasova u punionici od 20.6.2000. godine, i to: za acitilen (bijela), kiseonik (plava), za sve ostale nezapaljive gasove (tamno siva) i za sve ostale zapaljive gasove (žuta).

Kada se propusti prednika tužitelja kao radnika stave u odnos propusta tuženog kao preduzeća, po ocjeni ovog suda ti propusti nemaju jednaku težinu i ukazuju da postoji podjeljena odgovornost ali ne u omjeru 50 % : 50 %, već u omjeru od 20 % na teret prednika tužitelja i 80 % na teret tuženog.

S obzirom da je djelatnost tuženog izrazito opasna jer radi sa gasovima koji su eksplozivni, njegov propust da obezbjedi sa 100 % sigurnošću uslove prema navedenim pravilnicima, ukazuje da njegov propust (utvrđeno da se boca našla na liniji punjenja iako je morala biti zasebno skladištena do obaveznog komisijiskog pregleda) ima znatno teže posljedice nego propust radnika.

Iako prihvata da postoji odgovornost tuženog od 50 % nastanku štete, drugostepeni sud je tužbeni zahtjev tužitelja za naknadu nematerijalne štete odbio, nalazeći da tužitelj nije dokazao intenzitet i dužinu duševnih bolova koje je trpio smrću prednika. Sud smatra da je za utvrđenje pravične naknade za ovaj vid nematerijalne štete nužno sprovođenje vještačenja po vještaku medicinske struke, ali da tužitelj i pored rješenja suda kojim je vještačenje određeno, nije izvršio uplatu iznosa namjenjenog za sprovođenje vještačenja, pa nije izveo dokaz podoban za dokazivanje visine štete.

Revizija tužitelja pravilno ukazuje da je ovaj stav drugostepenog suda pogrešan. Tačno je da se naknada nematerijalne štete za bilo koji zakonom predviđeni vid, u pravilu, dokazuje vještačenjem, ali ZPP-u ne sadrži odredbu o dokaznoj snazi bilo kog dokaza pa se neka činjenica može dokazivati svakim dokaznim sredstvom koje je za to podesno.

Emotivna povezanost bliskih srodnika unutar porodične zajednice, u konkretnom slučaju sina jedinca, oca i majke, prirodna je i ne treba je dokazivati. Strana koja bi eventualno tvrdila da te povezanosti nema dužna je to i dokazati, a tuženi takve tvrdnje nije iznosio tokom parnice. Tužitelj je iznenadno izgubio oca u životnoj dobi od 17 godina, na vrlo grub način. Logično je da dijete trpi duševnu bol smrću roditelja pogotovo ako je, kao u konkretnom slučaju, jedino dijete roditelja i da je sva roditeljska ljubav bila usmjerena isključivo prema njemu.

Tužitelj, što i sud potvrđuje u svom obrazloženju, zbog loše finansijske situacije nije mogao da uplati troškove vještačenja, ali to ne znači da nije sproveo druge dokaze kojima se može utvrditi intenzitet duševnih bolova koje trpi, što je svakako subjektivna procjena. Sam iskaz tužitelja, kao i iskaz njegove majke, sudu je pružio dovoljno činjeničnog osnova za utvrđenje intenziteta duševnih bolova koje trpi. Nepravilno je i proizvoljno suditi tako da se zahtjev odbije samo zato što nije provedeno vještačenje (iz razloga loše finansijske situacije), a istovremeno ocijeniti da tužitelj trpi duševne bolove zbog smrti oca.

Kada je u pitanju naknada nematerijalne štete, iznos od 13.000,00 KM nije obuhvaćen presuđenom stvari i taj iznos predstavlja adekvatnu novčanu satisfakciju u smislu odredbe člana 200. ZOO-a i u skladu je sa kriterijumima zauzetim na zajedničkom panelu gdje je orjentaciono za ovaj vid štete utvrđena naknada u iznosu od 20.000,00 KM. Polazeći od utvrđenog doprinosa

od 20 % na strani oštećenog (tj. iznos od 2.600,00 KM), tužitelju pripada naknada nematerijalne štete u iznosu od 10.400,00 KM.

Na ime naknade materijalne štete tužitelj je potraživao mjesečni iznos od 400,00 KM počev od 29.7.2011. godine „pa nadalje“.

Presuđenom stvari nije obuhvaćen period od 29.7.2011. godine do 1.7.2012. godine i od 1.10.2013. godine do 1.10.2014. godine.

Određujući mjesečne iznose koje je prednik tužitelja mogao izdvajati za izdržavanje, sud je pošao od toga da je prednik tužitelja bio jedini zaposleni član porodice, da je imao mjesečnu zaradu od 400,00 KM i da su živjeli u alternativnom smještaju, slijedom čega smatra da je prednik mogao za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja tužitelja (period od 29.7.2011. godine do 1.7.2012. godine) izdvajati mjesečno 100,00 KM, a za vrijeme studiranja na Visokoj školi unutrašnjih poslova u B. (period od 1.10.2013. godine do 1.10.2014. godine) iznos od 250,00 KM, pa kada je taj utvrđeni iznos umanjio za procenat podjeljene odgovornosti od 50 %, dosudio je mjesečne iznose od po 50,00 KM i od 125,00 KM po navedenom periodu.

Revizija tužitelja paušalnim navodima pobija ovakav zaključak drugostepenog suda, ali ne ukazuje na drugačije činjenično stanje u vezi mogućnostima prednika tužitelja. Obaveza izdržavanja postoji za vrijeme malodobnosti djeteta, ali i kada se dijete nalazi na redovnom školovanju kada obaveza traje najduže do navršene 26-te godine života djeteta, osim ako redovno školovanje nije u tom periodu završeno iz opravdanih razloga (član 233. stav 1. Porodičnog zakona - „Službeni glasnik RS“, broj 54/02, 41/08 i 63/14).

Revizija tužitelja konkretno ukazuje da je mjesečna naknada u iznosu od 50,00 KM različito vremenski određena (prvostepeni sud za period od 29.7.2011. godine do 1.7.2012. godine, a drugostepeni sud za period od 1.9.2011. godine do 1.7.2012. godine). Drugostepeni sud je dao obrazloženje iz koga slijedi da je pravo na izdržavanje vezao za zakonsko trajanje školske godine što je, po mišljenju ovog suda pogrešno. Roditeljsko izdržavanje nije vezano za školsku godinu, jer bi takvom logikom proizilazilo da roditelj ima obavezu da izdržava malodobno dijete samo za vrijeme dok traje školska godina, a ne svo vrijeme dok je dijete malodobno, iz kog razloga je naknada dosuđena za sav traženi period koji nije obuhvaćen presuđenom stvari.

Cijeneći da revizija tužitelja ne nudi dokaze o proizvoljnoj primjeni materijalnog prava iz člana 194. ZOO-a kada su u pitanju mjesečni iznosi koje je mogao izdvajati prednik tužitelja, te prihvatajući doprinos prednika tužitelja od 20 %, to se naknada za izgubljeno izdržavanje za period od 29.7.2011. godine do 1.7.2012. godine utvrđuje u mjesečnom iznosu od 80,00 KM, a za period od 1.10.2013. godine do 1.10.2014. godine u mjesečnom iznosu od 200,00 KM.

Kako je došlo do preinačenja pobijane odluke to sud mora odlučiti o troškovima cjelokupnog postupka, saglasno odredbi člana 397. stav 2. ZPP-u.

Vrijednost spora tužitelji su označili u tužbi u iznosu od 31.000,00 KM, što znači da je osnovna nagrada 300 bodova po članu 2. tarifni broj 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik RS“, broj 68/05 – u daljem tekstu: AT), „od 20.001,00 KM do 50.000,00 KM“. Vrijednost boda je 2,00 KM po članu 14. stav 2. AT.

Tužitelj je troškove postupka nastale do donošenja prvostepene presude 8.6.2015. godine, troškovnikom opredjelio u iznosu od 6.663,00 KM, „uvećane na ime takse na tužbu i presudu“. Osnovni iznos naknade od 6.663,00 KM tužitelj obračunava još za 50 % na ime naknade za zastupanje drugog tužitelja (tarifni broj 10. AT), čime ih opredjeljuje u ukupnom iznosu od 9.994,50 KM.

U odnosu na troškovnik, tužitelju se ne priznaju troškovi u iznosu od 716,00 KM koje traži na ime prevoza na relaciji B.-B.-B., jer je stav zajedničkog panela da ti troškovi nisu nužni za vođenje parnice. Time se ne dira u pravo stranke da slobodno bira advokata koji će je zastupati, ali da bi ti troškovi mogli biti priznati moraju postojati opravdani razlozi zbog kojih tužitelj nije mogao angažovati advokata iz sjedišta suda. U konkretnom slučaju tužitelj nije dokazao da takvi razlozi postoje.

Shodno tome, ni troškovi odsustva iz kancelarije radi zastupanje na ročištima nisu priznati u traženom iznosu od 1.440,00 KM (3 ročišta x 8 sati). Cijeneći ročišta navedena u troškovniku i zapisnike sa istih utvrđeno je da su rasprave ukupno trajale 7 sati, pa se za te radnje može priznati naknada od 30 bodova po jednom satu (60,00 KM x 7 sati), tj. iznos od 420,00 KM, po tarifnom broju 9. AT.

Dakle, ukupni troškovi nastali do zaključenja glavne rasprave 5.5.2015. godine i koji se priznaju kao nužni troškovi iznose 3.820,00 KM, uvećani za paušal od 25 % po tarifnom broju 12. AT ili za iznos od 956,00 KM i za 17 % PDV ili za iznos od 806,00 KM, što daje iznos od 5.582,00 KM. Ovaj iznos se uvećava za 50 % na ime zastupanja druge stranke (tužiteljica A. P.) ili za 2.791,00 KM, pa time sveukupni troškovi koji su priznaju iznose 8.373,00 KM.

Taksa na tužbu po tarifnom broju 1.1,4 Taksene tarife Zakona o sudskim taksama („Službeni glasnik RS“, broj 73/08, 49/09, 67/13 i 66/18) iznosi 500,00 KM, a po tarifnom broju 2.1. taksa na presudu takođe iznosi 500,00 KM.

Ukupno priznati troškovi ovog dijela parnice iznose 9.373,00 KM.

Tužitelj je troškove postupka nastale nakon donošenja drugostepene presude broj 80 0 P 059335 15 Gž od 3.7.2018. godine pa do zaključenja glavne rasprave 12.6.2019. godine, troškovnikom opredjelio na iznos od 15.675,00 KM, a što je obuhvatalo već opredjeljene troškove iz ranijeg dijela parnice.

Novonastale troškove čine troškovi zastupanja na 4 ročišta (7.11.2018. godine, 15.1.2019. godine, 10.4.2019. godine i 12.6.2019. godine) u ukupnom iznosu od 2.400,00 KM. Iz obrazloženih razloga nisu priznati traženi troškovi na ime prevoza u iznosu od 1.360,00 KM, niti troškovi odsustva iz kancelarije za period 4 x 8 sati, već troškovi odsustva iz kancelarije u vremenskom periodu za koliko su trajala ročišta prema zapisnicima (6 sati x 60,00 KM = 360,00 KM.). Priznati troškovi u iznosu od 2.760,00 KM uvećani se za paušalnu nagradu ili za iznos od 690,00 KM, a tako dobijeni iznos od 3.450,00 KM uvećan je za 50 % na ime zastupanja druge stranke ili za iznos od 1.725,00 KM. Tužitelj u ovom dijelu troškovnika nije tražio troškove na ime PDV.

Ukupno priznati troškovi ovog dijela parnice iznose 5.175,00 KM.

Tužitelju ne pripadaju troškovi žalbe izjavljene protiv prvostepene presude broj 80 0 P 059335 18 P 2 od 11.7.2019. godine traženi u iznosu od 1.316,25 KM uz taksu na žalbu, jer je ta žalba odbijena.

Tužitelj nije tražio naknadu troškova na ime sastava revizije koju je izjavio protiv drugostepene odluke broj 80 0 P 059335 20 Gž 2 od 25.8.2020. godine.

Na raspravi koja je održana pred drugostepenim sudom 25.3.2021. godine, tužitelj nije opredjelio troškove pristupa na ročište.

Tužitelj ne potražuje troškove na ime sastava revizije izjavljene protiv drugostepene presude broj 80 0 P 059335 20 Gž 3 od 7.4.2021. godine. Troškovi koje potražuje na ime sastava odgovora na reviziju tuženog u iznosu od 1.316,25 KM nisu osnovani u smislu odredbe člana 387. stav 1. ZPP-u.

Dakle, sveukupni troškovi koji su priznati tužitelju u ovoj parnici iznose 14.548,00 KM (5.175,00 KM + 9.373,00 KM).

Ukupno potraživanje tužitelja A.P. i D.P. u ovoj parnici iznosilo je 54.000,00 KM. U konačnom je usvojen samo zahtjev tužitelja D.P. u iznosu od 13.680,00 KM, što procentualno iznosi 25,33 % od utuženog iznosa. Kada se taj procentualni uspjeh tužitelja primjeni na priznate troškove postupka u iznosu od 14.548,00 KM, tužitelju su priznati troškovi u iznosu od 3.685,00 KM.

Odluka o troškovima je zasnovana na primjeni člana 386. stav 2 u vezi sa članom 387. i 396. stav 1. i 2. ZPP-u.

Kada je u pitanju revizija tuženog, vrijednost pobijanog dijela pravosnažne odluke predstavlja dosuđujući dio zahtjeva, a to je dio zahtjeva za isplatu naknade materijalne štete u ukupnom iznosu od 2.050,00 KM (50,00 KM x 11 mjeseci = 550,00 KM + 125,00 KM x 12 mjeseci = 1.500,00 KM).

Iz utvrđenog slijedi da je vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude manja od zakonom propisanog cenzusa iz člana 237. stav 2. ZPP-u, što reviziju tuženog po tom osnovu čini nedozvoljenom.

Izjavljujući reviziju tuženi se pozvao na odredbu člana 237. stav 3. ZPP-u i kao sporno pitanje navodi: „Da li donošenjem odluke o nedozvoljenom pravnom lijeku koji je izjavila jedna stranka, krši pravo druge stranke na ravnopravnost svih u primjeni prava, kao i pravo na pravičnu i javnu raspravu pred nezavisnim i nepristrasnim sudom iz člana 6. stav 1. EKLJP, odnosno pravo na pravično saslušanje u građanskim stvarima iz člana II/3a) Ustava BiH“.

Tuženi osim postavljanja spornog pitanja, reviziju nije sačinio saglasno odredbi člana 237. stav 4. ZPP- u jer nisu iznijeti ni razlozi zbog kojih smatra (pod uslovom da je sporno pitanje pravilno određeno) da bi bilo važno radi osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni da se o reviziji odlučuje, niti se bilo čime ukazuje da nižestepeni sudovi različito sude u sličnim situacijama ili da takvih ili sličnih predmeta ima u broju koji bi opravdavao odlučivanje o nedozvoljenoj reviziji.

Iz daljih navoda revizije slijedi da tuženi nije zadovoljan načinom na koji su sudovi utvrdili i ocijenili činjenično stanje i na takvo stanje primjenili materijalno pravo, odnosno na koji način su tumačili pravilo o teretu dokazivanja, što se svodi na kritiku činjeničnih i pravnih zaključaka nižestepenih sudova vezano za konkretnu parnicu i nije osnov za dozvoljavanje, inače nedozvoljene, revizije.

Temeljem odredbe člana 250. stav 1. u vezi sa odredbom člana 248. i člana 247. stav 5. u vezi sa članom 237. stav 2. ZPP-u, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić